TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. birželio 2 d.*

Byloje C-266/03

dėl 2003 m. birželio 18 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama C. Schmidt ir W. Wils, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę, atstovaujamą S. Schreiner, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai R. Silva de Lapuerta (pranešėjas), K. Lenaerts, S. von Bahr ir K. Schiemann,

generalinis advokatas P. Léger,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2004 m. lapkričio 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad savarankiškai vesdama derybas, sudarydama, ratifikuodama, užtikrindama įsigaliojimą ir atsisakydama denonsuoti:

— susitarimą tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybės ir Čekijos ir Slovakijos Federacinės Respublikos vyriausybės dėl vežimo vidaus vandens keliais, pasirašytą Liuksemburge 1992 m. gruodžio 30 d. (*Mémorial*, A 1994, p. 579),

— susitarimą tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybės ir Rumunijos vyriausybės dėl vežimo vidaus vandens keliais, pasirašytą Bukarešte 1993 m. lapkričio 10 d. (*Mémorial*, A 1995, p. 13), ir

— susitarimą tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybės ir Lenkijos Respublikos dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Liuksemburge 1994 m. kovo 9 d. (*Mémorial*, A 1995, p. 1570),

Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį bei 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3921/91, nustatantį sąlygas, pagal kurias vežėjai nerezidentai gali vežti krovinius arba keleivius valstybės narės vidaus vandens keliais (OL L 373, p. 1), ir 1996 m. liepos 8 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1356/96 dėl bendrųjų taisyklių, taikytinų prekių ar keleivių vežimui vidaus vandenų keliais tarp valstybių narių, siekiant užtikrinti laisvę teikti tokias transporto paslaugas (OL L 175, p. 7).

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

EB sutarties nuostatos

2 EB 10 straipsnis išdėstytas taip:

„Kad užtikrintų šios Sutarties ir Bendrijos institucijų nustatytų pareigų vykdymą, valstybės narės imasi visų atitinkamų bendrų ar specialių priemonių. Jos padeda atlikti Bendrijos uždavinius.

Jos nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti šios Sutarties tikslų."

3 EB 70 straipsnyje numatyta, kad Sutarties tikslų transporto klausimais valstybės narės siekia vykdydamos bendrą transporto politiką.

4 EB 71 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Siekdama įgyvendinti 70 straipsnį ir atsižvelgdama į transporto ypatumus, Taryba, 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, nustato:

a) bendras taisykles, taikomas tarptautiniam transportui, vykstančiam į valstybės narės teritoriją ar iš jos arba vykstančiam per vienos ar keleto valstybių narių teritoriją;

b) sąlygas, kuriomis vežėjai nerezidentai gali valstybėje narėje teikti transporto paslaugas;

c) priemones transporto saugumui gerinti;

d) kitas atitinkamas nuostatas."

5 Pastarosios nuostatos pagrindu Taryba priėmė Reglamentą Nr. 3921/91 ir Reglamentą Nr. 1356/96.

Reglamentas Nr. 3921/91

6 Pagal trečią konstatuojamąją dalį Reglamentu Nr. 3921/91 siekiama vežėjams nerezidentams leisti vykdyti nacionalines transporto operacijas vidaus vandens keliais tokiomis pačiomis sąlygomis, kurias savo vežėjams taiko pati suinteresuota valstybė narė.

7 Šiuo tikslu šio reglamento 1 straipsnio pirmojoje pastraipoje numatyta, kad nuo 1993 m. sausio 1 d. bet kuriam krovinių ar keleivių vežėjui vidaus vandens keliais leidžiama vežti krovinius arba keleivius valstybės narės, kurioje jis nėra įsisteigęs, vidaus vandens keliais samdos pagrindais arba už atlygį, t. y. užsiimti kabotažu, jei jis yra įsisteigęs valstybėje narėje pagal jos teisės aktus ir prireikus turi teisę joje užsiimti tarptautiniu krovinių arba keleivių vežimu vidaus vandens keliais. Šio straipsnio antrojoje pastraipoje numatyta, kad jei vežėjas laikosi visų šių sąlygų, jis gali laikinai užsiimti kabotažu konkrečioje valstybėje narėje, ten nesteigdamas registruotos buveinės ar kitos įstaigos.

8 Be to, to paties reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vežėjui leidžiama užsiimti kabotažu tik tada, jei šiai paskirčiai jis naudojasi tik tais laivais, kurių savininkas ar savininkai yra fiziniai asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje narėje ir esantys valstybės narės piliečiais, arba juridiniai asmenys, kurių registruota verslo

vieta yra valstybėje narėje, o kontrolinis akcijų paketas arba akcijų dauguma priklauso valstybės narės piliečiams.

9 Galiausiai pagal Reglamento Nr. 3921/91 6 straipsnį šis reglamentas neturi poveikio teisėms, suteikiamoms pagal pataisytą Konvenciją dėl laivybos Reinu, pasirašytą Manheime 1868 m. spalio 17 d. (toliau – Manheimo konvencija).

Reglamentas Nr. 1356/96

10 Iš Reglamento Nr. 1356/96 pavadinimo ir antros konstatuojamosios dalies matyti, kad šio reglamento tikslas yra užtikrinti laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais tarp valstybių narių paslaugas, pašalinant visus apribojimus paslaugų teikėjui dėl jo nacionalinės priklausomybės arba dėl to, kad jis yra įsisteigęs ne toje valstybėje narėje, kurioje teikiama paslauga.

11 Šio reglamento 1 ir 2 straipsniuose numatyta, kad bet kuriam vežėjui, gabenančiam prekes ir keleivius vidaus vandenų keliais, leidžiama vežti tarp valstybių narių ir per jas tranzitu be jokios diskriminacijos dėl jo nacionalinės priklausomybės arba įsisteigimo vietos. Minėtame 2 straipsnyje taip pat numatytos šio leidimo sąlygos.

12 Pagal to paties reglamento 3 straipsnį šio reglamento nuostatos „neturi įtakos trečiųjų šalių vežėjų teisėms, kurias jiems suteikia pataisyta Konvencija dėl laivybos

Reinu (Manheimo konvencija), Konvencija dėl laivybos Dunojumi (Belgrado konvencija) arba tarptautiniai Europos bendrijos įsipareigojimai".

Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės sudaryti dvišaliai susitarimai

13 Šio sprendimo 1 punkte nurodytuose trijuose dvišaliuose susitarimuose (toliau – ginčijami dvišaliai susitarimai) įtvirtintos nuostatos, susijusios su keleivių ir prekių vežimu vidaus vandens keliais tarp susitariančiųjų šalių ir abipusiu jų vidaus vandens kelių naudojimu.

14 Juose, be kita ko, numatyta, kad keleivių ar prekių vežimui vienos susitariančiosios šalies laivais tarp dviejų kitos šalies uostų (kabotažas) reikia gauti pastarosios šalies specialų kompetentingų institucijų leidimą ir kad vienos susitariančiosios šalies laivai gali vežti keleivius ar prekes tarp kitos šalies uostų ir trečiosios valstybės uostų (susisiekimas su trečiosiomis šalimis) suinteresuotų susitariančiųjų šalių kompetentingų institucijų nustatytais atvejais.

15 Šiuos susitarimus Liuksemburgo Didžioji Hercogystė ratifikavo 1994 m. balandžio 10 d., 1995 m. sausio 6 d. ir 1995 m. liepos 24 d. Įstatymais, o jie įsigaliojo 1994 m. birželio 6 d. ir 1995 m. vasario 3 ir spalio 1 dieną.

Bylos aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

16 1991 m. birželio 28 d. Komisija pateikė Tarybai rekomendaciją dėl sprendimo pradėti derybas, susijusias su keleivių ir prekių vežimo vidaus vandens keliais srities daugiašalio susitarimo tarp Bendrijos ir trečiųjų valstybių sudarymu.

17 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimu Taryba „įgaliojo Komisiją vesti derybas dėl daugiašalio susitarimo dėl taisyklių, taikytinų keleivių ir prekių vežimui upėmis tarp Europos Ekonominės Bendrijos ir Lenkijos bei Dunojaus konvencijos susitariančiųjų valstybių (Vengrijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Bulgarijos, buvusios TSRS, buvusios Jugoslavijos ir Austrijos)".

18 Tarybai priėmus 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimą, Komisija 1993 m. balandžio 24 d. laišku paprašė keleto valstybių narių, įskaitant Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę, „susilaikyti nuo bet kokių iniciatyvų, galinčių pakenkti Bendrijos lygiu pradėtų derybų eigai ir konkrečiai atsisakyti ratifikuoti jau parafuotus ar pasirašytus susitarimus bei nepradėti naujų derybų su Vidurio ir Rytų Europos valstybėmis laivybos vidaus vandenyse srityje".

19 1994 m. balandžio 8 d. Taryba nusprendė, kad pirmenybė turi būti teikiama deryboms su Čekijos Respublika, Vengrijos Respublika, Lenkijos Respublika ir Slovakijos Respublika.

20 Atsižvelgiant į tai, kad tęsdama derybas dėl ginčijamų dvišalių susitarimų ir pradėdama patvirtinimo parlamente procedūrą Liuksemburgo vyriausybė pažeidė EB sutarties 5 straipsnio nuostatas (dabar EB 10 straipsnis), Komisija pakartojo prašymą naujame 1994 m. balandžio 12 d. laiške ir nurodė šiai vyriausybei netęsti apsikeitimo ratifikavimo dokumentais procedūros.

21 Komisijos vedamos daugiašalės derybos baigėsi 1996 m. rugpjūčio 5 d. daugiašalio susitarimo projekto parafavimu, kurio pagrindu 1996 m. gruodžio 13 d. Komisija pateikė Tarybai sprendimo dėl daugiašalio susitarimo dėl taisyklių, taikytinų keleivių ir prekių vežimo vidaus vandens keliais tarp Europos Ekonominės Bendrijos ir Čekijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovakijos Respublikos, pasiūlymą.

22 Tačiau iki šiol Bendrija jokio daugiašalio susitarimo su atitinkamomis valstybėmis nesudarė.

23 Sužinojusi apie dvišalių susitarimų įsigaliojimą, Komisija, vadovaudamasi EB 226 straipsniu, pradėjo procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Pateikusi Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei oficialų pranešimą ir paprašiusi pateikti savo pastabas, 2000 m. vasario 28 d. ji priėmė pagrįstą nuomonę siūlydama šiai valstybei narei per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

24 Nusprendusi, kad situacija liko nepatenkinama, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

25 Grįsdama ieškinį Komisija pateikia tris kaltinimus. Pirma, ji kaltina Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę pažeidus išimtinę Bendrijos išorinę kompetenciją 1971 m. kovo 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, vadinamo *AETR* (22/70, Rink. p. 263) prasme. Antra, ji nurodo EB 10 straipsnio pažeidimą. Trečia, ji teigia, kad ginčijami dvišaliai susitarimai yra nesuderinami su Reglamentu Nr. 1356/96.

Dėl pirmojo kaltinimo išimtinės Bendrijos išorinės kompetencijos pažeidimu

Šalių argumentai

26 Nurodydama pirmąjį kaltinimą Komisija teigia, kad vesdama derybas dėl ginčijamų dvišalių susitarimų, juos sudarydama, ratifikuodama ir užtikrindama jų įsigaliojimą Liuksemburgo Didžioji Hercogystė pažeidė išimtinę Bendrijos išorinę kompetenciją minėto sprendimo *AETR* prasme. Iš tikrųjų šie susitarimai paveikė bendrąsias taisykles, kurias Bendrija nustatė Reglamente Nr. 3921/91.

27 Komisija iš esmės mano, kad ginčijami dvišaliai susitarimai tiek, kiek jais leidžiama suinteresuotų trečiųjų valstybių vežėjams, gavus specialų leidimą, vykdyti kabotažą Liuksemburge, turi poveikį Reglamento Nr. 3921/91 bendrosioms taisyklėms, nes

nuo 1993 m. sausio 1 d. jos išsamiai suderina kabotažo vykdymo Bendrijos valstybėse narėse sąlygas. Todėl pasilikdama teisę vienašališkai suteikti teises vežti trečiųjų valstybių vežėjams ne pagal Bendrijos tvarką, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė pažeidė išimtinę Bendrijos išorinę kompetenciją.

28 Šiuo atžvilgiu Komisija tvirtina, kad Reglamentas Nr. 3921/91 taikomas ne tik Bendrijos vežėjams, bet ir trečiųjų valstybių vežėjams, nes jo 6 straipsniu Šveicarijos vežėjams pripažįstamos jiems Manheimo konvencijos suteiktos teisės užsiimti gabenimu.

29 Liuksemburgo vyriausybė teigia, kad ginčijamų dvišalių susitarimų sudarymas būtinas dėl dviejų priežasčių. Pirma, jų sudarymas leistų išvengti diskriminacijos tarp nacionalinių ir kitų valstybių narių vežėjų ir, antra, yra būtina užpildyti teisės spragą, atsiradusią santykiuose su Vidurio ir Rytų Europos valstybėmis nesant daugiašalio susitarimo dėl laivybos upėmis Bendrijos lygiu. Be to, laukdama, kol bus sudarytas toks susitarimas, Bendrija neturi teisės drausti valstybėms narėms nustatyti laikinų dvišalių priemonių.

30 Vis dėlto Reglamentas Nr. 3921/91 yra skirtas tik Bendrijos valstybėms narėms ir trečiosioms šalims jis netaikomas.

31 Liuksemburgo vyriausybė taip pat nurodo, kad teisės vykdyti kabotažą Liuksemburge suteikimas vežėjams nerezidentams yra siejamas su Liuksemburgo transporto ministro leidimu ir kad toks leidimas niekada nebuvo išduotas.

32 Be to, nuo 2004 m. gegužės 1 d., kai Čekijos Respublika, Lenkijos Respublika ir Slovakijos Respublika įstojo į Europos Sąjungą, ginčijami dvišaliai susitarimai visiškai prarado teisinę galią.

33 Liuksemburgo vyriausybė galiausiai pabrėžia, kad šio ieškinio pareiškimo dieną Liuksemburgo Didžioji Hercogystė buvo vienintelė valstybė narė, kuriai Komisija pareiškė ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nors kitos valstybės narės taip pat buvo sudariusios ir ratifikavusios dvišalius susitarimus su trečiosiomis šalimis laivybos upėmis srityje.

Teisingumo Teismo vertinimas

34 Liuksemburgo vyriausybės argumentą, kad Komisija pareiškė tik vieną ieškinį, nors kitos valstybės narės buvo sudariusios dvišalius susitarimus su trečiosiomis šalimis laivybos upėmis srityje, reikia atmesti iš karto.

35 Primintina, kad, pirma, pagal EB 226 straipsnį Komisija turi diskreciją pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir Teisingumo Teismas negali vertinti jos galimybės pasinaudoti šia diskrecija (2001 m. gegužės 10 d. Sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus*, C-152/98, Rink. p. I-3463, 20 punktas) ir, antra, kad valstybė narė bet kuriuo atveju negali remtis abipusiu principu ir galimu kitos valstybės narės padarytu Sutarties pažeidimu, kad pateisintų savo pačios įsipareigojimų neįvykdymą (1984 m. vasario 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, 325/82, Rink. p. I-777, 11 punktas ir 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-131/01, Rink. p. I-1659, 46 punktas).

36 Be to, primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką įsipareigojimo neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, ir į vėlesnius pakeitimus Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (ypač žr. 2001 m. spalio 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-110/00, Rink. p. I-7545, 13 punktą).

37 Tačiau nagrinėjamoje byloje pagrįstoje nuomonėje nustatytas terminas pasibaigė 2000 m. balandžio 28 d., todėl Čekijos Respublikos, Lenkijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos įstojimas į Europos Sąjungą yra nereikšmingas šiai bylai.

38 Todėl reikia nuspręsti dėl tvirtinimo, kad Bendrija turi išimtinę išorinę kompetenciją minėto sprendimo *AETR* prasme.

39 Nors aiškios Bendrijos išorinės kompetencijos vežimo vidaus vandens keliais srityje EB sutartis nenumato, EB 71 straipsnio 1 dalyje ir 80 straipsnio 1 dalyje numatyta Bendrijos teisė veikti šioje srityje.

40 Be to, minėto sprendimo *AETR* 16–18 ir 22 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad aiški kompetencija sudaryti tarptautinius susitarimus Bendrijai kyla ne tik iš Sutarties; ji lygiai taip pat gali išplaukti iš kitų Sutarties nuostatų bei šių nuostatų pagrindu Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų; kad iš esmės kiekvieną kartą, kai įgyvendindama Sutartyje numatytą bendrąją politiką Bendrija kokia nors forma įtvirtina bendras taisykles, valstybės narės, veikdamos atskirai ar kartu, nebeturi teisės prisiimti šioms taisyklėms poveikį turinčių įsipareigojimų susitarimų su trečiosiomis šalimis pagrindu; kad iš tikrųjų nustatydama šias bendras taisykles tik Bendrija gali prisiimti ir vykdyti sutartinius įsipareigojimus trečiųjų valstybių atžvilgiu visoje Bendrijos teisinės sistemos taikymo srityje; ir kad tiek, kiek Bendrijos taisyklės yra priimamos siekiant įgyvendinti Sutarties tikslus, valstybės narės, veikdamos atskirai nuo Bendrijos institucijų, negali prisiimti įsipareigojimų, galinčių paveikti šias taisykles arba pakeisti jų apimtį.

41 Jei valstybės narės galėtų laisvai prisiimti tarptautinius įsipareigojimus, turinčius poveikį bendrosioms taisyklėms, šiomis taisyklėmis siekiamo tikslo, Bendrijos uždavinių bei Sutarties tikslų įgyvendinimui iškiltų pavojus.

42 Sąlygas, kuriomis bendrųjų taisyklių apimtis gali būti paveikta arba pakeista tarptautiniais susitarimais, ir sąlygas, kuriomis naudodamasi savo vidaus kompetencija Bendrija įgyja išimtinę išorinę kompetenciją, Teisingumo Teismas būtent nurodė 2002 m. lapkričio 5 d. Sprendime *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-472/98, Rink. p. I-9741).

43 Taip yra tuomet, kai tarptautiniai įsipareigojimai priklauso visuotinai taikomų taisyklių taikymo sričiai arba sričiai, kurios didžiąją dalį tokios taisyklės jau reglamentuoja, ir nėra jokių prieštaravimų tarp šių taisyklių ir minėtų įsipareigojimų (minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 88 punktas).

44 Vadinasi, jei Bendrija savo vidaus teisėkūros aktuose įtvirtino nuostatas dėl trečiųjų valstybių nacionalinių subjektų vertinimo arba savo institucijoms aiškiai suteikė teisę vesti derybas su trečiosiomis šalimis, ji įgyja išimtinę išorinę kompetenciją šių aktų reglamentavimo srityse (minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 89 punktas).

45 Tas pats taikytina net ir nesant aiškios sąlygos, suteikiančios savo institucijoms įgaliojimus vesti derybas su trečiosiomis šalimis, jei Bendrija išsamiai suderino konkrečią sritį, nes taip priimtos bendros taisyklės galėtų būti paveiktos minėto sprendimo *AETR* prasme, jei valstybės narės išsaugotų derybų su trečiosiomis šalimis laisvę (minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 90 punktas).

46 Be to, iš Reglamento Nr. 3921/91 pavadinimo ir 1 bei 2 straipsnių matyti, kad jis nustato sąlygas krovinių arba keleivių vežimui valstybės narės vidaus vandens keliais tik Bendrijos vežėjų atžvilgiu. Iš tikrųjų šios nuostatos taikomos tik valstybėje narėje įsteigtiems prekių ar keleivių vidaus vandens keliais vežėjams, naudojantiems laivus, kurių savininkai yra fiziniai asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje narėje ir esantys valstybės narės piliečiais, arba juridiniai asmenys, kurių registruota verslo vieta yra valstybėje narėje ir kurių kontrolinis akcijų paketas arba jų dauguma priklauso valstybės narės piliečiams.

47 Nuoroda į teises pagal Manheimo konvenciją, esanti Reglamento Nr. 3921/91 6 straipsnyje, neleidžia daryti kitokios išvados, nes, kaip nurodo generalinis advokatas savo išvados 58 punkte, šia nuostata Bendrija tik atkreipia dėmesį į Šveicarijos teises, kylančias iš Manheimo konvencijos.

48 Iš to išplaukia, kad Reglamentas Nr. 3921/91 nenustato sąlygų krovinių arba keleivių vežimui valstybės narės vidaus vandens keliais ne Bendrijos vežėjams.

49 Kadangi ginčijami dvišaliai susitarimai nepriskiriami sričiai, kurią jau reglamentuoja Reglamentas Nr. 3921/91, jie nepripažintini turinčiais jam poveikį dėl Komisijos nurodyto argumento.

50 Be to, vien aplinkybė, kad Reglamentas Nr. 3921/91 nereglamentuoja trečiosiose valstybėse įsteigtų vežėjų, veikiančių Bendrijos viduje, padėties, patvirtina, kad šiuo reglamentu atliktas derinimas nėra išsamus.

51 Todėl Komisija nepagrįstai teigia, kad ginčijamų dvišalių susitarimų reglamentavimo srityje Bendrija įgijo išimtinę išorinę kompetenciją minėto sprendimo *AETR* prasme.

52 Šiomis aplinkybėmis pirmasis kaltinimas turi būti atmestas.

Dėl antrojo kaltinimo EB 10 straipsnio pažeidimu

Šalių argumentai

53 Nurodydama savo antrąjį kaltinimą Komisija teigia, kad Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį, nes vesdama derybas dėl ginčijamų dvišalių susitarimų, juos sudarydama, ratifikuodama ir užtikrindama jų įsigaliojimą po to, kai 1992 m. gruodžio 7 d. Taryba nusprendė įgalioti Komisiją vesti derybas dėl susitarimo Bendrijos vardu, ši valstybė narė pakenkė šio sprendimo

įgyvendinimui. Iš tikrųjų Komisijos derybos dėl susitarimo Bendrijos vardu ir vėlesnis jo sudarymas neišvengiamai buvo apsunkinti dėl atskirų valstybės narės iniciatyvų. Be to, vedant derybas su trečiosiomis šalimis Bendrijos pozicija susilpnėjo, nes jos ir valstybių narių nuomonės išsiskyrė.

54 Be šio sprendimo 29 punkte nurodytų argumentų, Liuksemburgo vyriausybė taip pat tvirtina, kad dėl ginčijamų dvišalių susitarimų buvo deramasi iki 1992 m. gruodžio 7 d., kuomet Taryba įgaliojo Komisiją vesti derybas dėl daugiašalio susitarimo Bendrijos vardu.

55 Vis dėlto 1994 m. balandžio 8 d. Tarybos sprendimas faktiškai buvo naujas įgaliojimas vesti derybas, pakeitęs 1992 m. gruodžio 7 d. įgaliojimą.

56 Galiausiai Liuksemburgo vyriausybė pabrėžia, kad ji buvo pareiškusi, jog yra pasirengusi denonsuoti ginčijamus dvišalius susitarimus įsigaliojus Bendrijos lygiu sudarytam daugiašaliam susitarimui.

Teisingumo Teismo vertinimas

57 EB 10 straipsniu nustatyta, kad valstybės narės padeda atlikti Bendrijos uždavinius ir nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti šios Sutarties tikslų.

58 Ši lojalaus bendradarbiavimo pareiga yra taikoma visuotinai ir nepriklauso nei nuo Bendrijos kompetencijos atitinkamoje srityje išimtinio pobūdžio, nei nuo galimos valstybių narių teisės susitarimais prisiimti įsipareigojimus trečiųjų valstybių atžvilgiu.

59 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas jau nusprendė, jog valstybės narės turi konkrečias pareigas veikti ir susilaikyti nuo veiksmų tuo atveju, kai Komisija pateikė Tarybai pasiūlymus, kurie, nors pastarosios dar nepriimti, yra suderinto Bendrijos veiksmo išeities taškas (žr. 1981 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, 804/79, Rink. p. I-1045, 28 punktą).

60 Taigi sprendimo, Bendrijos vardu įgaliojančio Komisiją vesti derybas dėl daugiašalio susitarimo, priėmimas žymi suderinto Bendrijos veiksmo tarptautiniu lygiu pradžią ir šiuo atžvilgiu reiškia jei ne valstybių narių pareigą susilaikyti nuo veiksmų, tai bent jų ir Bendrijos institucijų pareigą glaudžiai bendradarbiauti, siekiant palengvinti Bendrijos uždavinių atlikimą bei užtikrinti jos veiksmo ir tarptautinio atstovavimo vieningumą ir nuoseklumą.

61 Šioje byloje akivaizdu, kad 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimu Tarybai įgaliojus Komisiją Bendrijos vardu vesti derybas dėl daugiašalio susitarimo, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė derėjosi dėl ginčijamų dvišalių susitarimų, juos sudarė, ratifikavo ir leido jiems įsigalioti nebendradarbiaudama arba to nederindama su Komisija. Taip elgdamasi ši valstybė narė sukėlė pavojų Bendrijos uždavinių atlikimui bei Sutarties tikslų įgyvendinimui.

62 Konsultuotis su Komisija buvo privalu, juo labiau kad derybų dėl šio susitarimo procedūrai Taryba ir Komisija buvo susitarusios taikyti elgesio taisykles pagal džentelmenišką susitarimą, pridėtą prie 1992 m. gruodžio 7 d. įgaliojimo deryboms, kurios numato glaudų derinimą tarp Komisijos ir valstybių narių. Šiuo atžvilgiu džentelmeniško susitarimo II antraštinės dalies 3 punkto d papunktis nustato, kad „derybose Komisija veikia Bendrijos vardu, o valstybių narių atstovai įsitraukia tik Komisijai paprašius" ir kad „valstybių narių atstovai susilaiko nuo bet kokio veiksmo, galinčio paveikti tinkamą Komisijos užduočių įvykdymą".

63 Jei ir įmanoma, kaip teigia Liuksemburgo vyriausybė, kad derybos dėl susitarimo su Federacine Čekijos ir Slovakijos Respublika buvo pradėtos iki Tarybai priimant 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimą, vis dėlto išlieka galimybė, kad visi ginčijami dvišaliai susitarimai buvo pasirašyti ir ratifikuoti po šios datos.

64 Be to, iš bylos dokumentų visiškai nematyti, kad 1994 m. balandžio 8 d. sprendimas yra naujas įgaliojimas vesti derybas, pakeičiantis 1992 m. gruodžio 7 d. įgaliojimą. Iš jų matyti tik tai, kad šis sprendimas buvo priimtas siekiant patikslinti ir papildyti 1992 m. Komisijai suteiktą įgaliojimą.

65 Galiausiai, kaip savo išvados 76 punkte nurodo generalinis advokatas, aplinkybė, kad Liuksemburgo vyriausybė pareiškė esanti pasirengusi denonsuoti ginčijamus dvišalius susitarimus įsigaliojus Bendriją įpareigojančiam daugiašaliam susitarimui,

neįrodo, jog buvo laikytasi EB 10 straipsnyje įtvirtintos lojalaus bendradarbiavimo pareigos.

66 Iš to, kas buvo pasakyta, matyti, kad vesdama derybas dėl ginčijamų dvišalių susitarimų, juos sudarydama, ratifikuodama ir užtikrindama jų įsigaliojimą bei nebendradarbiaudama arba jų nederindama su Komisija, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.

67 Todėl antrasis kaltinimas yra pagrįstas tiek, kiek nurodyta ankstesniame punkte.

Dėl trečiojo kaltinimo, susijusio su ginčijamų dvišalių susitarimų nesuderinamumu su Reglamentu Nr. 1356/96

Šalių argumentai

68 Trečiame kaltinime Komisija nurodo, kad ginčytinų dvišalių susitarimų nuostatų, numatančių galimybę atitinkamose trečiosiose valstybėse įregistruotais laivais teikti vežimo vidaus vandens keliais tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės ir kitų Bendrijos valstybių narių paslaugas gavus specialų kompetentingos institucijos leidimą, palikimas galioti po Reglamento Nr. 1356/96 priėmimo yra nesuderinamas su šio reglamento 1 ir 2 straipsniais bei jo bendraisiais tikslais.

69 Iš tiesų leisdami Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei vienašališkai suteikti teises gabenti arba bent jau išsaugodami šiai valstybei narei teisę vienašališkai suteikti teises gabenti Bendrijos vidaus susisiekimo keliais vežėjams, neatitinkantiems Reglamento Nr. 1356/96 sąlygų, ginčijami dvišaliai susitarimai vienašališkai ir Bendrijai nekontroliuojant pakeistų Bendrijos teisės įtvirtintų taisyklių dėl laisvės teikti vežimo vidaus vandenų keliais paslaugas Bendrijoje pobūdį ir apimtį. Komisijos teigimu, akivaizdu, kad Lenkijos, Rumunijos, Čekijos ir Slovakijos vežėjai ir laivybos įmonės, kuriems pagal ginčijamus dvišalius susitarimus gali būti leista teikti vežimo paslaugas tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės ir kitų Bendrijos valstybių narių, nė vienos iš šių sąlygų neatitinka.

70 Liuksemburgo vyriausybė tvirtina, kad Reglamentas Nr. 1356/96 reglamentuoja vežimą vidaus vandens keliais tarp valstybių narių ir skirtas tik Bendrijos vežėjams, o trečiosiose valstybėse įsteigtiems vežėjams jis netaikomas arba jiems taikomos kitos Bendrijos teisės nuostatos.

Teisingumo Teismo vertinimas

71 Primintina, kad pagrindinis Reglamento Nr. 1356/96 tikslas yra užtikrinti laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais tarp valstybių narių paslaugas pašalinant visus apribojimus arba diskriminaciją paslaugų teikėjo atžvilgiu dėl jo nacionalinės priklausomybės arba dėl įsteigimo vietos.

72 Pagal Reglamento Nr. 1356/96 2 straipsnį laisve teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais paslaugas gali pasinaudoti bet kuris vežėjas, kuris:

— yra įsisteigęs vienoje iš valstybių narių pagal tos valstybės narės įstatymus,

— turi teisę toje valstybėje narėje užsiimti tarptautiniu prekių ir keleivių pervežimu vidaus vandenų keliais,

— tokiems pervežimams naudoja valstybėje narėje registruotus vidaus vandenų laivus arba, neturėdamas registracijos, turi valstybės narės laivyno nario pažymėjimą ir

— atitinka reikalavimus, nustatytus 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 3921/91 2 straipsnyje, t. y. naudojasi tik tais laivais, kurių savininkas ar savininkai yra fiziniai asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje narėje ir esantys valstybės narės piliečiais, arba juridiniai asmenys, kurių registruota verslo vieta yra valstybėje narėje ir kurių kontrolinis akcijų paketas arba jų dauguma priklauso valstybės narės piliečiams.

73 Kaip savo išvados 85 ir 86 punktuose nurodo generalinis advokatas, kadangi Reglamentas Nr. 1356/96 reglamentuoja valstybėse narėse įsteigtų vežėjų laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais tarp Bendrijos valstybių narių paslaugas, reikia konstatuoti, kad šia Reglamentu Nr. 1356/96 įtvirtinta sistema nesiekiama užkirsti kelio teikti tokias paslaugas tarp Bendrijos valstybių narių trečiosiose valstybėse įsteigtiems vežėjams arba šiose valstybėse įregistruotais laivais.

74 Vis dėlto, kaip savo išvados 87–89 punktuose pabrėžia generalinis advokatas, ginčijamais dvišaliais susitarimais Čekijos, Lenkijos, Slovakijos ir Rumunijos vežėjams ne suteikiama laisvė teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais tarp valstybių narių paslaugas, bet tik numatoma galimybė griežtai apibrėžtais atvejais ir gavus valstybių kompetentingų institucijų leidimą teikti tokias paslaugas tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės ir kitų Bendrijos valstybių narių laivais, įregistruotais atitinkamose trečiosiose valstybėse.

75 Iš to matyti, kad, priešingai nei teigia Komisija, ginčijamų dvišalių susitarimų nuostatos nepakeitė nei Reglamento Nr. 1356/96 nuostatų pobūdžio, nei jų apimties.

76 Šiomis aplinkybėmis trečiąjį kaltinimą reikia atmesti.

77 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia, pirma, pripažinti, kad vesdama derybas dėl ginčijamų dvišalių susitarimų, juos sudarydama, ratifikuodama ir užtikrindama įsigaliojimą bei nebendradarbiaudama arba jų nederindama su Komisija, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį ir, antra, atmesti likusią ieškinio dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

78 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Teisingumo Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas. Kadangi Komisijos ieškinys patenkintas iš dalies, kiekviena šalis padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Vesdama derybas, sudarydama, ratifikuodama ir užtikrindama įsigaliojimą:

— **susitarimo tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybės ir Čekijos ir Slovakijos Federacinės Respublikos vyriausybės dėl vežimo vidaus vandens keliais, pasirašyto Liuksemburge 1992 m. gruodžio 30 d.,**

— **susitarimo tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybės ir Rumunijos vyriausybės dėl vežimo vidaus vandens keliais, pasirašyto Bukarešte 1993 m. lapkričio 10 d., ir**

— **susitarimo tarp Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybės ir Lenkijos Respublikos dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašyto Liuksemburge 1994 m. kovo 9 d.,**

bei nebendradarbiaudama arba jų nederindama su Komisija, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.

2. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

3. **Europos Bendrijų Komisija ir Liuksemburgo Didžioji Hercogystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.